

INDUSTRIÁLNÍ STOPY 2014 / ČTVRT STOLETÍ POTÉ

29. srpna 2014 proběhla v ostravském multifunkčním prostoru Gong v Dolní oblasti Vítkovic (DOV) konference Industriální stopy / čtvrt století poté. „Navazuje na sérii setkání, konferencí a bienále Industriální stopy a připomíná složitou situaci průmyslového dědictví čtvrt století po změně politického systému a proměně kulturní atmosféry po roce 1989. Jejím cílem je nastínit některé charakteristické rysy a problémy, které provázejí úsilí o záchranu, nové využití, ale příliš často i ohrožení průmyslového dědictví,“ řekl na okraj konference i probíhající masivní destrukce industriálních objektů a areálů Benjamin Fragner z Výzkumného centra průmyslového dědictví při FA ČVUT v Praze a jeden ze zakladatelů Industriálních stop. A dodává, že průmyslové dědictví je třeba vnímat jako součást kulturního dědictví a duševního i materiálního bohatství společnosti.

Kontext a zaměření příspěvků, rozdělených do hlavních tematických bloků, daly akci výjimečný charakter. Hovořilo se např. o novém památkovém zákonu a jím vyjádřené ochraně průmyslového dědictví, možnostech zásahů do stavební struktury industriálních objektů, o vztahu společnosti k tomuto výjimečnému fondu. Pracovníci Výzkumného centra průmyslového dědictví nabídli přehled více či méně vydařených projektů konverzí, do debaty o ekonomicko-politických souvislostech destrukce průmyslového dědictví zasáhli i čelné osobnosti podnikatelského či mediálního světa.

Konference byla určena odborné i laické veřejnosti: od pracovníků stavebních úřadů, přes municipální sféru až po soukromý sektor – architektky, developery, vlastníky, manažery firem ale i kulturní činitele. Cílem programu rozvrženého do čtyř bloků nebyl výčet konkrétních příkladů devastace a více či méně úspěšných konverzí, ale evoluce vztahu k průmyslovému dědictví od roku 1989, která byla v širším ekonomicko-politickém kontextu nastíněna v rámci posledního panelu programu. Přítomnost zahraničních řečníků ze Slovenska, Polska, Německa a Maďarska umožnila účastníkům konference srovnání paralelního vývoje v rámci střední Evropy.

SITUACE OČIMA ZAHRANIČNÍCH HOSTŮ

„Dolní oblast Vítkovice správně zvolila ten princip, který se osvědčil u nejúspěšnějších areálů v Německu – otevřela se nejširší veřejnosti a není jednostranně zaměřená. Jde o kvalitní a citlivě naplnění slova OŽIVENÍ,“ Dipl.-Ing. Rudolf Meyers – člen LEG, Durynské inženýrské komory a přední odborník na problematiku průmyslového dědictví pro oblast spolkové země Durynsko, který se řešením technic-

Obr. 1 Benjamin Fragner při úvodním proslovu s názvem Podivná situace průmyslového dědictví v postsocialistických zemích

kých úkolů podílel na přípravě a praktické realizaci řady konkrétních projektů.

„První pocit po vstupu do DOV bylo ohromení. Druhý úžas. A třetí zjištění, že ve srovnání s tím, co se povedlo ve Vítkovicích, je situace v oblasti záchrany průmyslového dědictví v Maďarsku v počátcích,“ Dr. Györgyi Németh, profesorka Univerzity v Miskolci, přednáší o historii techniky a průmyslu a industriální archeologii. Je národním zástupcem Mezinárodní komise pro ochranu průmyslového dědictví (TICCIH) v Maďarsku a v letech 1993 až 2009 byla členkou jejího vedení. V rámci TICCIH se významně angažuje v činnosti samostatné sekce zaměřené na průmyslové dědictví v mezních situacích a přechodových obdobích.

„Konference Industriální stopy 2014 ukázala hlavní směr přístupu k průmyslovému dědictví: ctít jeho charakter, uvědomovat si jeho kvality a možnosti a především oprostít se od obvyklých modelů manažerského přístupu. Jsme nadšeni, že jsme se jako konferenční hosté sešli v areálu DOV, který zmíněné podmínky splňuje beze zbytku,“ dr. hab. inž. arch. Elżbieta Przesmycka, prof. nadzw., profesorka na Technické Univerzitě ve Wrocławu. Po mnoho let se specializuje na architekturu 20. století v jihovýchodním Polsku. Je autorkou mnoha akademických publikací týkajících se architektury, územního plánování a obnovy historických budov. Je členkou Mezinárodní rady pro památky a sídla ICOMOS.

ZHODNOCENÍ KONFERENCE

„Konference splnila naše očekávání beze zbytku. I díky velkorysé podpoře společnosti Vítkovice, a. s., a Dolní oblast Vítkovice jsme mohli téma přístupu k průmyslovému dědictví ilustrovat na příkladě z nejpovedenějších – multifunkčním prostoru Gong a na dalších místech Dolní oblasti Vítkovice,“ říká Svatopluk Zídek za Industriální stopy, o. s.

Poprvé se sešli mluvčí ze všech ze-

mí střední Evropy, kteří přiblížili – občas i s hlubšími úkroky do historie – téma péče o industriální památky od roku 1989. Proto to „Čtvrt století poté“ v podtitulu konference. Zároveň se díky přítomnosti přednášejících z Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva kultury, Ministerstva pro místní rozvoj a agentury CzechInvest podařilo demonstrovat přesahy a dopady problematiky průmyslových památek a jejich návratu do života. To byl hlavní cíl – doposud konference na dané téma navštěvovala homogenní skupina na straně přednášejících i delegátů.

„Za nesmírně důležité považujeme zejména zájem odborníků ze stavebních úřadů nebo odborů správy majetku měst a obcí, potažmo odborů územního rozvoje a plánování. Právě ti by totiž měli potenciál průmyslových objektů a areálů dešifrovat jako první. Velkou radost máme z přítomnosti zástupců řady měst a obcí – je vidět, že téma nevratné destrukce industriálního dědictví trápí (mj. v rovině možnosti jeho záchrany) také municipální sféru,“ říká Eva Dvořáková za Industriální stopy, o. s.

Účastníci konference se rozešli se dvěma důležitými tezemi: na průmyslové památky bude ve snad dostatečné míře pamatovat nový památkový zákon a záchrana desítek či stovek cenných budov nebo komplexů po celé ČR se neobejde bez mezioborové diskuse na vládní úrovni, a to včetně finanční podpory těm, kteří o záchranu usilují.

POŘADATELÉ KONFERENCE

Pořadatelé	Industriální stopy, o. s. Výzkumné centrum průmyslového dědictví FA ČVUT Kolegium pro technické památky ČKAIT & ČSSI Národní památkový ústav – GR Praha OK ČKAIT Ostrava
Organizátor	Smart Communication, s. r. o.

Podrobnosti na www.industrialnistopy.cz

Jiří Hlinka, Industriální stopy, o. s.